

Antaget av Centerpartiet Hallands distriktsstyrelse 2025-09-03:

Program energi och bränsle – den ”gröna” kolatomen

- **Lokala förnybara energikällor och bränsle ger Halland trygghet och jobb lokalt.**
- **Halland ska vara bäst på cirkulära, biologiska energisystem genom samverkan med akademi, offentlig sektor och näringsliv.**
- **Med en energiomställning bidrar Halland målet ”netto 0” i CO2 utsläpp.**
- **Vi behöver partiöverskridande energiöverenskommelse och över sektorsgränser, med långsiktiga spelregler framåt och där lagar och regler är i fas med teknikutvecklingen.**

Mål att beakta

Det långsiktiga målet i det svenska klimatpolitiska ramverket är att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Klimatmålen gäller för de territoriella/geografiska utsläppen, det vill säga de utsläpp som uppstår inom Sveriges gränser. Det långsiktiga klimatmålet är formulerat så att utsläppen inom Sveriges gränser år 2045 ska vara minst 85 procent lägre jämfört med 1990. De utsläpp som eventuellt återstår ska kompenseras med så kallade kompletterande åtgärder. Vi i Halland kan gå längre och vara än mer offensiva, med politiska vilja.

Omställningsbeteende

Resan mot ett fossilfritt samhälle är bara påbörjad och det gäller för oss alla att hushålla med resurser och med energi. Decentralisering är fortsatt gångbart. Vi behöver effektiva sätt för att producera energi lokalt. En förutsättning för god beredskap och gott försvar. Att bli mer självförsörjande, är ett självklart mål för en trygg vardag. Halland har fördelen att både kunna använda kusten, vattendragen, solen, fälten, skogen och djurhållningen för att skapa förnybar energi.

Vi behöver bli mer uppmärksamma på hur ”ägandet” av energiproduktion ser ut i Sverige. Inte minst i händelse av kris och krig. Ringhals ägs till en del av Uniper som är ägt av tyska staten.

Sol, Vind och Vatten ...

För en positiv utveckling av förnybar energi krävs förenklade tillståndsprövningar och stödjande strukturer, uppgraderade kraftöverföringsnät som exempel. Ersättningar för intrång och påverkan ska vara skälig och helst under hela livslängden.

Vindkraften står för en betydande del av den Halländska energiproduktionen och behöver fortsatt utvecklas. Till havs är det tillräckligt med vind under 90% av tiden, jämfört med på land ca 35% beroende på topografi. Med havsbaserad vindkraft inom den ekonomiska zonen ges också möjligheter till inkomster för kommunerna och jobb lokalt. Kabeldragning blir kortare och fiskerinäringen som vill vara på djupare vatten störs mindre. Det är viktigt med fortsatt forskning och utveckling. Inte minst för att få veta mer om ljud och vibrationers påverkan på omgivningen.

Vattendragen har sedan lång tid tillbaka nyttjats i Halland för stor- och småskalig energiproduktion. Centerpartiet vill se en utveckling av småskalig vattenkraft. Staten behöver förstärka rättskyddet kring äganderätten av vattenkraftverk, i förhållande till andra statliga intressen kring våra vattendrag. Ägare ska våga göra nya investeringar i turbiner och utrustning för att öka effektiviteten. Skäliga ersättningar skall finnas för utvecklande av miljöer till nytta för den biologiska mångfalden. Vi ser gärna forsknings- och exempelanläggningar för att maximera möjligheterna till att finna system där både energiutvinning och biologisk mångfald tillgodoses.

Solenergi i form av solceller finns i många varianter. Utveckling sker konstant, driven av marknaden och ofta med statliga bidrag. Det är bra att privatpersoner kan vara med och bidra till energiförsörjningen. De ska kunna delta både med enskilda fastigheter som i energigemenskapers kluster. Det skapar engagemang och medvetenhet. Sårbarheten blir lägre med energiproduktion på många platser. Utvecklingen med batterilagring skapar stabilitet i energiförsörjningen lokalt.

Solcellsparkar har fördelar och nackdelar. Inte sällan anläggs de på betes- och åkermark. Samhällen har brett ut sig med tusentals hektar oåterkalleligt omvandlad åkermark. Markägare får bud som vida överstiger värdet av ett jordbruksarrende.

Centerpartiet Halland vill att solceller sätts upp vid nybyggnationer, på befintliga byggnader och över hårdgjorda ytor. Det finns många ytor med lägre klass att ta i anspråk innan vi behöver fundera på att ta livsmedelsproducerande mark ur produktion. På åkermark vill Centerpartiet utforska samexistens för åkerbaserat solbruk. Hushållningssällskapet arbetar med projekt för systemlösningar, för senare utvärdering.

Systemlösning: Superkraft

Superkraft är en strategi för låga elpriser och förnybar energiförsörjning. En lösning som kombinerar sol, vind och batterilagring (SWB) för att uppnå 100 % förnybar energi till konkurrenskraftiga priser. Genom ett systemperspektiv kan Halland utnyttja dessa teknologier för att skapa energiöverskott och stärka den lokala ekonomin.

Förslag för implementering:

1. Flexibel infrastruktur:

- **Solenergi:** Storskalig installation på mark och byggnader.
- **Vindkraft:** Utveckling av land- och havsbaserade vindkraftverk.
- **Batterilagring:** Storskaliga energilager för optimerad användning.

2. Användning av överskottsenergi:

- Stödja energikrävande industri och elektrifiera transporter.
- Producera grön vätgas för bränsle och lagring.
- Etablera datacenter och AI-beräkningskraft.

3. Lokal anpassning:

- Införa smarta elnät och mikronät för att balansera produktion och efterfrågan.

4. Främja innovation:

- Underlätta tillståndprocesser och skapa utbildningsprogram för arbetskraft inom förnybar energi.

När Halland stödjer utbyggnad i SWB, ger det ett kraftigt energiöverskott, halverat elpris jämfört med kärnkraft och skapar nya arbetstillfällen inom energisektorn.

Överskottsenergin kan exporteras till andra regioner och användas för lokal utveckling. Från industri till värme och transporter.

Superkraft skapar möjlighet till att bygga ett hållbart och framtidssäkert energisystem som gynnar både ekonomi och miljö, inte bara lokalt.

Kärnkraft – gammal och förnyad ...

Kärnkraft kan komma att utgöra en del av framtida energisystem. Den som vill bygga kärnkraftverk på marknadsmässiga villkor är fri att göra det, men svenska skattebetalare ska inte bekosta ny kärnkraft genom statliga subventioner, anser Centerpartiet. Det tar lång tid att bygga ny kärnkraft. Det går inte heller att återstarta nedlagda reaktorer. Däremot är det möjligt att effektivisera de reaktorer som redan är i gång. Utveckling av teknik som tar tillvara på använt kärnbränsle är på gång och kan med fördel göras på de platser där vi redan har kärnkraft i drift och har kunskaper om drift och säkerhet. Småskaliga kärnkraftsenheter är ännu inte utvecklade och det är tveksamt ur säkerhetssynpunkt om de är möjliga att placera "fritt".

Säkerhetsaspekten, sabotage och olyckor, är av stor vikt. Vi vill inte heller bli beroende av "skurkstater" för leverans av uran.

Förnybara bränslen

Vätgas är en energibärare med många tillämpningsområden. Den går att lagra, transportera och tillhandahålla över tid vilket gör det möjligt att integrera stora mängder förnybar elproduktion på ett kostnadseffektivt sätt. Vätgas kan användas i

industriprocesser och i transportsektorn för att ersätta fossila insatsvaror. Grön vätgas och vätgasteknologi har därmed möjlighet att rita om landskapet för hur vi framställer och använder energi på ett klimatsmart sätt. Vätgas kan framställas när det finns ett överskott av förnybar el och används då för att jämna ut svackor i elproduktionen. Centerpartiet vill påskynda teknikutvecklingen genom ett riktat stöd till framställning av grön vätgas inom ramen för den statliga satsningen Industriklivet. Då kan kostnaderna sjunka snabbare och den gröna omställningen genom vätgas ta fart.

Syntetisk metanol – (CH₃OH)

Koldioxid (CO₂) bildas vid förbränningsprocesser som sker naturligt i naturen och vid förbränning av fossila bränslen, avfall och restprodukter. Vid överskott av el är det ekonomiskt möjligt att tillverka vätgas (H₂) till låg kostnad, genom att spjälka vatten i sina komponenter, syre (O₂) och väte. Om koldioxid (CO₂) samlas in vid "källan" och processas tillsammans med vätgas (H₂) så får vi syntetisk Metanol (CH₃OH). Den gröna koldioxiden finns i stora volymer i Värö och Hylte och ser vi den som en råvara så blir Halland ett föredöme för tillverkning av syntetisk metanol. På Södra Cell i Väröbruk finns det 1,65 miljoner ton grön CO₂ och det är tillräckligt för att tillverka 1, 2 miljoner ton metanol. Detta räcker till att driva 900 000 personbilar om året. Lika mycket som allt koldioxidutsläpp på hela E6:an i Halland

RFNBO "*Renewable Fuel of Non Biological Origin*", förnybart bränsle utan biologiskt ursprung behövs för att skapa ett biologiskt batteri, vindkraftsel där vindkraftsel lagras som energivätska. Energivätska kan användas när den behövs och på önskad plats.

Vi i Halland måste ta vara på möjligheten att från 2030 bidra med minst 1% av RFNBO i EU:s transportsektor. Behovet är ca 5,5 %. En möjlighet för att öka produktionen av grön energi i Halland och aktivt medverka till att reducera användning av fossila bränslen.

- *Använd grön koldioxid som energilager*
- *Använd befintlig infrastruktur för flytande drivmedel*
- *Energivätska är lätt att lagra och transportera*
- *Råvaran finns - Öka användningen av det som redan finns i tillverkningsprocesserna*
- *Skapa flera jobb i Halland*

Centerpartiet vill understödja och medverka till skapandet av en marknad, tillverkning och användning av syntetisk metanol för reduktion av koldioxid i luften. Det ger en bättre ekonomi för Sverige. Detta finns fullt fungerande på Island, sedan 20 år tillbaka och är på framdrift i Danmark. Detta Gynnas av en kraftig utbyggnad av de stora vindkraftsparker som har presenterats i Kattegatt utanför Hallandskusten.

Bioenergi - Insatsvara

Centerpartiet har i decennier varit drivande för såväl en ökad produktion som användning av bioenergi som en viktig del i det svenska energisystemet. Biogas användning för elektricitet, bränsle och värme är väl kända. Biogas har redan en plats som insatsvara i svensk industri, som råvara för att ersätta oljebaserade plaster.

Genom att producera bioenergi av biomassan, tar man vara på avfall och restprodukter och får en cirkulär bioekonomi. Matavfall och gödsel från jordbrukets djurhållning blir biogas, liksom rötresten från reningsverk och skogsrester förnybara drivmedel och el. Det ger jobb, inkomster och ökad trygghet i hela landet. Centerpartiet vill se en "Tanka svenskt!"-modell – ett paket bestående av flera förslag som är bra för klimatet och landsbygden. Biodrivmedel är en vinst för klimatet, jobben och försörjningstryggheten.

Använd energislagen till det, de är till mest nytta och är effektivast. Fibrer från Skogen har flera användningsområden och är ofta onödiga att elda upp. Gasledning är bättre än leverans med lastbil när det gäller biogas till exempel. Här krävs samverkan mellan sektorer för bästa transportsystem och nytta.

Läs mer om och Referenser

<https://www.centerpartiet.se/var-politik/politik-a-o/energi>, Rickard Nordin politisk talesperson. Riksdagsledamot.

Referenser:

Superpower SWB - Rethinking Energy 2020-2030.

<https://drive.google.com/file/d/1A7BlCAW-OunC2LmFAfp2f9kPCpGbffiL/view?usp=sharing>

Arbetsgrupp:

Agneta Åkerberg, DS, agneta@nib.se

David Andersson, Falkenberg, david.andersson@ecoera.se

Magnus Persson, Halmstad, magnus@furet.se